

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

CİLT 5

42. KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

**42. Uluslararası Kazı, Araştırma ve
Arkeometri Sempozyumu**

**42. KAZI SONUÇLARI
TOPLANTISI**

CİLT 5

**23-27 MAYIS 2022
DENİZLİ**

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI ANA YAYIN NO: 3734/5
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Ana Yayın No: 195/5

Editör

Dr. Adil ÖZME

23-27 Mayıs 2022 tarihlerinde gerçekleştirilen 42. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu Denizli Pamukkale Üniversitesi'nin katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

e-ISSN: 2667-8845

Grafik Tasarım

Nihal KARAPEK

Kapak Fotoğrafı

Bahadır Duman, Tripolis 2021 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları

Not: Kazı raporları, dil ve yazım açısından Dr. Adil Özme tarafından denetlenmiştir. Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarlar sorumludur.

Ankara 2023

ULUSLARARASI KAZI, ARAŞTIRMA VE ARKEOMETRİ SEMPOZYUMU YAYIN KURALLARI

Göndereceğiniz bildiri metinlerinin aşağıda belirtilen kurallara uygun olarak gönderilmesi, kitabın zamanında basımı ve kaliteli bir yayın hazırlanması açısından önem taşımaktadır. Bildirilerin yazımında kitaptaki sayfa düzeni esas alınarak;

* Yazılar A4 kağıda, üstten 5.5cm. alttan 5cm. soldan 4.5cm. sağdan 3cm.lik bir boşluk bırakılarak, 10 punto ile, bir satır aralığı olacak şekilde, Times New Roman fontu ile en fazla 10 sayfa yazılmalı,

* Başlık 14 punto, büyük harf ve bold olacak şekilde yazılmalı,

* Bildiri sahiplerinin isimleri başlığın altında, sağ üstte yer almalı, alt alta sıralanmalı ve unvan kullanılmamalı, dipnotta unvan, adı soyadı, bağlı olduğu kurum, şehir, ülke ve e-mail adresi mutlaka yazılmalıdır.

* Metinde ana başlıklar büyük harflerle ve italik, alt başlıklar, baş harfleri büyük ve italik olarak yazılmalı,

* Metin içinde geçen yabancı sözcük ve terimler, örneğin “*in-situ*” italik olarak yazılmalı,

* Metin içinde Milattan Önce gibi çok alışlagelmiş kısaltmalar dışında kısaltma kullanılmamalı, Milattan Önce ve sonra kısaltması: M.Ö., M.S. Erken Tunç Çağı: ETÇ olarak kullanılmalıdır.

* Bölge adlarının ilk harfleri, aynı şekilde yer, coğrafya ve kurum adlarının ilk harfleri büyük yazılmalıdır. Örneğin: Doğu Anadolu, Yakın Doğu, Avrupa, Akdeniz Bölgesi, Dicle Nehri, Ankara Üniversitesi, Türk Tarih Kurumu gibi.

* Ölçü ve ağırlıklar m. cm. mm. lt. gr. şeklinde yazılmalı,

* Dipnotlar metnin altında ve metin içinde numaraları belirtilerek, 8 puntoda yazılmalı,

* Dipnot ve kaynakçada (bibliyografya) kitap ve dergi isimleri italik yazılmalı,

* Harita, çizim ve resimler 15 adetten fazla olmamalı, fotoğraflar JPG veya TIFF olarak gönderilmeli, gönderilen resimlerin çözünürlüğünün en az 300 pixel/inch olmalı,

* Çizimlere (Çizim: 1), resimlere (Resim: 1), haritalara (Harita: 1) olarak alt yazı yazılmalı ve kesinlikle levha sistemi kullanılmamalı,

* Yayın için telif anlaşması gerektiren Googleearth gibi görseller kullanılmamalı,

Yayınlanacak bildiri sayısının artması, kitapların zamanında basımını güçleştirdiğinden, bildirilerinizin sempozyum sırasında teslim edilmesi ya da en geç **1 Ağustos tarihine kadar, yayinlar@ktb.gov.tr** e-mail adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Yayın kurallarına uymayan ve geç gönderilen bildiriler kesinlikle yayınlanmayacaktır.

PUBLICATION INSTRUCTIONS

The papers presented in the International Symposium of Excavations, Surveys and Archaeometry will be published as before.

1. In order to complete a high-quality print in time, we kindly request you to send the paper texts in the format specified below:

2. Texts should be written in 10 pages on A4 paper, with Times New Roman and 10 type size within a space of 13.5x19 cm. Line spacing should be 10 points.

3. Heading should be written in bold with 14 typesize and with 14 points of line space. Main headings should be written with capitals, sub-headings with lower letters. Both types of headings should be written in italics.

4. Footnotes should be placed at the bottom of the pages, with their numbers indicated in the text. Footnote texts should be written with 8 type size and line space of 8 points.

5. Book and periodical titles in the footnotes and bibliography should be written in italics.

6. Total number of drawings and photos should not exceed 15. Photos should be either in JPG or TIFF format with at least 300 dpi solution and sent in a separate file.

7. Captions should be added to drawings (Drawing:), photos (Photo:) and maps (Map:). Plate system should not be used.

8. Authors must indicate their names, titles and contact information in their papers.

9. Digital text of the paper should be added to the print-out and both texts should be identical. Otherwise the digital version will be considered default.

As sudden accumulation of papers makes it difficult to complete printing in time, papers should either be submitted during the symposium or sent to yayinlar@ktb.gov.tr until the *1st of August*.

The papers that fail to comply with those instructions or that are sent after the deadline will not be published on no account.

İÇİNDEKİLER

S. Yücel ŞENYURT, Atakan AKÇAY, Umut ZOROĞLU, Leyla YORULMAZ, A. Emirhan BULUT KURUL KALESİ 2021 YILI KAZI ÇALIŞMALARI.....	9
Scott BRANTING, Sevil BALTALI TIRPAN, G. Bike YAZICIOĞLU SANTAMARIA, Joseph W. LEHNER, Dominique LANGIS-BARSETTI, Soran AVCİL, Nilüfer BATURAYOĞLU YÖNEY, Tuna KALAYCI, Sarah R. GRAFF, Amanda GROFF, Lucas PROCTOR, Jessica ROBKIN, Sydney A. HUNTER, Geoffrey MANN KERKENES 2020-2021.....	27
Selçuk SEÇKİN YALOVA ALTINOVA/ÇOBANKALE KAZISI 2021 YILI ÇALIŞMALARI.....	37
Semra BALCI, Çiler ALTINBİLEK-ALGÜL, Sida GÜNDÜZALP, Orkun Hamza KAYCI, Hale TÜMER, Yakup ÜNLÜLER SIRÇALITEPE KAZISI 2021 YILI ÇALIŞMALARI.....	51
Serdar AYBEK, Burak ARSLAN, Yılmaz BALIM, Umut CANSEVEN, Zeynep Adile MERİÇ, Ezgi DUMAN METROPOLİS ARKEOLOJİK ARAŞTIRMALARI, 2021.....	65
K. Serdar GİRGİNER, Özlem OYMAN-GİRGİNER, M. Furkan TUFAN, Ayça GERÇEK, M. Cem FIRAT, Hakan GERÇEK, Mehmet CEVHER 2019-2021 YILLARI TATARLI HÖYÜK KAZILARI.....	89
Serkan GÜNDÜZ, A. Sinan ÖZBEY, Işıl AKALAN GÜNDÜZ LİMNAE/CİVETOT SUALTI KAZILARI 2021.....	103
Sevinç GÜNEL, Tolga Kaan KIYAK ÇİNE-TEPECİK 2021 YILI KAZILARI.....	113
Süheyla İrem MUTLU, Semih MUTLU, Celal ULUDAĞ ABAMOR HÖYÜK 2021 YILI KAZISI.....	131
Sedef ÇOKAY-KEPÇE, Aşkın ÖZDİZBAY, Aytaç DÖNMEZ 2021 YILI PERGE KAZI, ONARIM VE DÜZENLEME ÇALIŞMALARI.....	149

Şahin YILDIRIM SATALA ANTİK KENTİ 2021 YILI KAZI, RESTORASYON ve KONSERVASYON ÇALIŞMALARI.....	165
Şahin YILDIRIM TİOS/TIEION 2021 YILI KAZI ÇALIŞMALARI.....	177
Şakir CAN, A.Tuba ÖKSE, Vehbi YURT, Mevlüt ÇOLAK AMBAR BARAJI-KENDALE HECALA 2021 KAZILARI.....	187
Şengül AYDINGÜN, Haldun AYDINGÜN, Blazej STANIŚLAWSKI, Ülkü KARA, Ayberk ENEZ, Alkiviadis GİNALİS, Hasan DEĞİRMENCİ KÜÇÜKÇEKMECE GÖL HAVZASI (BATHONEA) KAZILARI 2021 YILI ÇALIŞMALARI.....	203
Şevket DÖNMEZ, Mona SABA, Hüseyin AKILLI, İmran FIDAN OLUZ HÖYÜK KAZISI ONBEŞİNCİ DÖNEM (2021) ÇALIŞMALARI: DEĞERLENDİRMELER VE SONUÇLAR.....	217
Şükrü ÖZÜDOĞRU, Düzgün TARKAN KIBYRA 2021 YILI KAZI, KORUMA VE RESTORASYON ÇALIŞMALARI.....	237
Taner KORKUT, Çilem UYGUN, Bilsen ÖZDEMİR, Ozan USANMAZ TLOS 2021 KAZI ETKİNLİKLERİ.....	257
Elif DENEL, Timothy P. HARRISON, Zeynep KUŞDİL SAK TAYİNAT ARKEOLOJİ PROJESİ 2019, 2020 VE 2021 SEZONLARI RAPORU.....	275
Turgay YAZAR, Şuayip ÇELEMEOĞLU, Davud YİĞİTPAŞA, Bilge BAHAR, Özgür DÜLGER, Danişmend Hüseyin ŞAHİN İLK BULGULAR IŞIĞINDA NİKSAR KALESİ 2021 YILI KAZISI.....	291
Turan TAKAOĞLU TENEDOS (BOZCAADA) 2021 YILI KAZISI.....	305
Ufuk ÇÖRTÜK, Vakkas ÇAPAN, Onur BAL KAUNOS (kbid)'21 (KAZI, ARAŞTIRMA, KONSERVASYON- ANASTYLOSİS, RESTORASYON, UYGULAMA).....	317

Ümit AYDINOĞLU, Okan ÖZDEMİR UZUNCABURÇ/DIOCAESAREA ANTİK KENTİ KAZISI 2021	335
Ümit ÇAYIR 2021 YILI PANAZTEPE KAZI ÇALIŞMALARI	347
V. Belgin DEMİRSAR ARLI İZNİK ÇİNİ FIRINLARI KAZISI 2021 YILI ÇALIŞMALARI	361
Vasıf ŞAHOĞLU, İrfan TUĞCU, Ümit GÜNDOĞAN, Mustafa İNCİRLİLİ, Yeşim ALKAN LİMAN TEPE 2021 YILI KARA VE SU ALTI ÇALIŞMALARI	375
Vecihi ÖZKAYA, Sahure YARIŞ, Abdullah LEYGARA, Nesibe ARSLAN, Zülküf YARIŞ EĞİL KALESİ KAZISI BAŞLANGIÇ RAPORU	389
Yaşar ERSOY, Elif KOPARAL, Volkan KEÇİK, Kozan UZUN KLAZOMENAI: ERKEN DEMİR ÇAĞI'NDAN ARKAİK DÖNEM SONUNA KET SEKTÖRÜ KAZILARI, GENEL DEĞERLENDİRME	407
B. Yelda Olcay UÇKAN, Gökçen Kurtuluş ÖZTAŞKIN, Muradiye BURSALI OLYMPUS KAZISI 2021 YILI ÇALIŞMALARI	425
Yusuf ALBAYRAK GRYNEİON VE MYRİNA 2021 YILI KAZI VE TEMİZLİK ÇALIŞMALARI	445
Yusuf SEZGİN, Baykal BAŞDEMİR, M. Nezh AYTAÇLAR, Ayşe ÇELEBİ, Furkan ZİH, Burak KIZILBUĞA, Müfit AVCI, Deniz ERGÜN AİGAİ 2021 YILI ÇALIŞMALARI	455
Zafer DERİN, Mehmet Akif ERDEM, Merve MAMİKOĞLU, Özgen ÇELİK, Şahin MENTEŞE İZMİR-YEŞİLOVA HÖYÜĞÜ 2021 YILI ÇALIŞMALARI	471
Zeliha DEMİREL GÖKALP, Nikos TSIVİKIS, Mehmet KURT, Çağla BULDUK 2021 YILI AMORİUM KAZILARI	491
Zeliha GİDER BÜYÜKÖZER LATMOS HERAKLEIASI 2021 YILI ÇALIŞMALARI (İLK SEZON)	501

Zeynep KOÇEL ERDEM, Kenan EREN, H. Arda BÜLBÜL, Osman YILMAZ
PERİNTHOS/HERAKLEİA (TEKİRDAĞ MARMARA EREĞLİSİ) ANTİK KENTİ İLK KAZI
SEZONU ÇALIŞMALARI-2021511

KÜÇÜKÇEKMECE GÖL HAVZASI (BATHONEA) KAZILARI 2021 YILI ÇALIŞMALARI

Şengül AYDINGÜN*

Haldun AYDINGÜN

Blazej STANISLAWSKI

Ülkü KARA

Ayberk ENEZ

Alkiviadis GİNALİS

Hasan DEĞİRMENCİ

Küçükçekmece Göl Havzası Bathonea Kazıları 2021 yılı kazı sezonu Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 01.06.2021 tarihli ve E-94949537 sayılı izin ve ruhsatı ile Kocaeli Üniversitesi Başkanlığında, Polonya Arkeoloji ve Etnoloji Enstitüsü ile Alman Arkeoloji Enstitüsünden bilim heyetlerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcisi olarak Simge Güreş ve Oktay Çınar görev yapmışlardır.

2. BÖLGE / 8. ALANDA YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

12 - E F G Açmaları

Bazilikal planlı yapının *narteks* bölümünde seviye indirme çalışmalarına başlanılmıştır (▼6,36- 6,06 m.). *Narteks* bölümü alan olarak 3 açmayı kapsadığından, kazı sırasında bir bütün olarak değerlendirilmiştir. 2020 yılında ortaya çıkarılan ve kemer açıklığı olarak bahsedilen tuğla yapının her iki tarafında derinleştirme çalışması devam etmiştir. Bu alandaki toprak dolgusunun yüksek miktarda kumlu olduğu görülmüştür. Dağılmış halde ve farklı kalınlıklardaki çok sayıda pencere camı bu alanda tespit edilmiştir. Kemerli duvar yapısının güneyde 3, kuzeyde 2 açıklığı olan bir su kanalı taşıma duvarı olduğu net olarak anlaşılmıştır.

Su kemerinin altından geçerek kuzey doğuya doğru uzanan pişmiş toprak su künk sistemi ▼6,06- 5,35 m. kot aralığında tespit edilmiştir. Bu künk sisteminin yapının kuzeyinde önceki

* Prof. Dr. Şengül AYDINGÜN, Kocaeli Üniversitesi, FEF, Arkeoloji Bölümü, Kocaeli/TÜRKİYE.
Dr. Haldun AYDINGÜN, Bilkent Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü Ankara/TÜRKİYE.
Prof. Dr. Blazej STANISLAWSKI, Institute of Archeology and Ethnology Polish Academy of Science/POLAND.
Araş. Gör. Dr.Ülkü KARA, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, FEF, Arkeoloji Bölümü, Manisa/TÜRKİYE.
Doktorant Ayberk ENEZ, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü/Arkeoloji Bölümü, Kocaeli/TÜRKİYE.
Dr. Alkiviadis GİNALİS, Alman Arkeoloji Enstitüsü, Gümüşsuyu/Taksim İstanbul/TÜRKİYE.
Dr. Hasan DEĞİRMENCİ, Kocaeli Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Kocaeli/TÜRKİYE.

yıllarda tespit edilen tuğla kapaklı su kanalına bağlandığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda bu kot aralığında çok sayıda *amphora* gövde parçası, cam buluntular, damgalı tuğla parçaları ve bir adet sikke (▼5,70 m.) ele geçirilmiştir (Resim: 1).

13 - F Açması

Bazilikal planlı yapının ana *nef* bölümünde 23 Ağustos 2021 tarihinden itibaren çalışmalara başlanılmıştır. Önceki yıllarda ortaya çıkartılan M.S. 11. yy.a ait olduğu düşünülen düzensiz taş sıraları, yapının planını daha net tanımlayabilmek amacıyla kaldırılmaya başlanmıştır. Çalışmalar sırasında 3 adet taş ağırşak birbirine çok yakın konumda ortaya çıkarılmıştır (Resim: 2). Kaldırılan toprak katmanı altında mermer yer döşemesi korunmuş halde tespit edilmiştir Ana *nefi* ortadan bölen geç dönem taş sırasının kuzey bölümü tamamen temizlenmiş, güney bölümü seviye düzeltilerek bırakılmıştır.

16G Açması

Bazilikal Planlı Yapı'nın apsis bölümünün güneyinde 16 G açması "d" plankarede ▼6,05 m. kotunda, 2020 yılında açılan alanın devamı olarak yeni bir açma kazılmaya başlanmıştır. 10 cm.lik seviyeler halinde kazılan alanın üst tabakasından, M.S. 12. yüzyıla tarihlendirilen bronz sikke tespit edilmiştir (Resim: 3). 5,40 m. kot seviyesinde yürütülen çalışmalarda açmanın batısında bulunan temselsiz bir taş sırası tespit edilmiş, belgeleme çalışmaları için korunmuştur. Açmanın merkezinde 5,20 m. kotunda bir mimari parça tespit edilmiş, kayıt altına alınmıştır Ayrıca 5,10 m. ve 4,65 m. seviyelerinde mermer buluntular ele geçirilmiştir. Alt katmanlarda ise (▼ 5,00-4,00 m.) çoğunlukla dağınık halde *amphora* gövde parçaları tespit edilmiştir. 3,93 m. seviyesinde tuğla yer döşemesi tespit edilmiş ve çalışmalar bu noktada durdurulmuştur (Resim: 3).

MARTRYON BÖLGESİ ÇALIŞMALARI

14M Açması

18 08 2021 tarihinden itibaren 8. Alan 14 M b plankarede yer alan, önceki yıllarda plankaresi tamamlanmamış toprak dolgusu kaldırılmaya başlanmıştır ▼11,50-10,30 m. kotları arasında yapılan çalışmada kaldırılan toprak, yoğun miktarda moloz ve harç kalıntıları içermektedir. Bunun yanında neredeyse tüm açmaya yayılmış farklı renklerde çok sayıda *tessera* her katmanda tespit edilmiştir. Mermerden mimari parçalara ait kalıntılarda bu katmada ele geçmiştir (Resim: 4). Ayrıca yapının zemininde *in-situ* halde de görülebilen *opus sectile* mermer yer döşemesi parçaları dağınık halde bu açmadan gelmeye devam etmektedir.

13L Açması

Martyronun kuzeyinde yer alan mimarinin orta bölümünde yer alan niş içerisindeki dolgu (8/13L açması c plankare), 25 ve 26 Ağustos 2021 tarihlerinde kaldırılmıştır. Yoğun bir

duvar moloz grubu kaldırıldıktan sonra, ▼Kot:10,41-10,21 m. niş içerisindeki platformun gömü yapılmak üzere kırılarak içerisine dorsal biçimde yerleştirilmiş bir birey iskeleti ortaya çıkarılmıştır (Resim: 5). Ortaya çıkartılan bireyin boyu yaklaşık 1,75 m. olmakla birlikte, bilim heyeti üyemiz Dr. Ömer Turan'ın yerinde gerçekleştirdiği incelemelerine göre 30 yaşından daha büyük bir erkeğe ait olmalıdır. Mezar alanı içerisinde tek bir bronz olta iğnesi dışında herhangi bir seramik ya da küçük buluntu ele geçmemiştir. Bireyin duruş ve kemik pozisyonları belgelendikten sonra yerinden kaldırılarak muhafaza altına alınmıştır. Açmadaki çalışmalar bu seviyede (▼10.21m) sonlandırılmıştır.

1. BÖLGE / 24. ALANDA YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

24. alan içerisinde 16-19 GHI açmaları içerisinde yer alan yapı grubunda önceki yıllarda yürütülen (2011-2020) çalışmalarda ortaya çıkarılan mimari unsurların yeniden belgelenebilmesi, hava koşullarının kesitler üzerinde oluşturduğu aşınmanın miktarının anlaşılabilmesi için 13 Eylül 2021 tarihinde genel bir temizlik çalışması yapılmıştır. Bu temizlik sırasında öncelikle bitki dokusu kaldırılmış, sonrasında akma yapan kesitler belgelenecek kaldırılmıştır. Yapı grubuna ait rölöve çalışması önceki yıllarda tamamlandığından, yapıların durumu çizimler üzerinden kontrol edilmiştir. Bu çalışmalara ek olarak 14-15 Eylül 2021 tarihlerinde 18-I açması b plankare içerisinde ▼11,72-14,40 m. kotunda yer alan su kanalı etrafındaki düzensiz taş blokları ve altındaki toprak dolgusu kaldırılmıştır.

19H Açması

2010-2020 yılları arasında bölüm bölüm ortaya çıkarılan ve “Apsisli Yapı” olarak tanımlanan yapının apsisin güney doğu duvarının tespiti için 19 h açmasında yürütülen çalışmalarda tahrip olmuş halde bir mezar (▼11,50-10,30 m.) bulunmuş gerekli belgeleme çalışmaları yapıldıktan sonra iskelet kaldırılmıştır, herhangi bir kültür varlığı tespit edilmemiştir. Ardından duvarın ortaya çıkarılması çalışmalarına devam edilmiş, aynı duvar üzerinde seviye indirme çalışmalarında kumlu toprak dolgusu içerisinde 2 adet bronz sikke 1 bronz röliker haç parçası ve 1 adet bronz tanımsız bir parça ele geçmiştir (Resim: 6-7) (▼10,60-10,19 m.). 3D modelleme işlemleri yapılmıştır (Resim: 8).

1. BÖLGE / 21. ALANDA YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

Alman Arkeoloji Enstitüsü, Firuzköy Yarımadası'ndaki arkeolojik çalışmalara 2020 yılından bu yana iki araştırma projesiyle eşlik etmektedir. Yarımada, genellikle, adını yakınındaki Bathynias'tan (Sazlıdere) alan liman kenti Bathonea'ya ait bir yer olarak tanımlanmaktadır. Koronavirüs salgını nedeniyle uygulanan kısıtlamaların ardından, sadece, bugüne dek açığa çıkarılan kalıntılara ait harç gibi yapı malzemelerinden örnekler alınmış ve bu örneklerin, “Byzantine Mortar Studies” çerçevesinde analizi yapılmıştır. Thrakia kıyılarındaki mevcut kalıntıların kaydedilmesi çerçevesinde, özellikle liman ve kıyı yapılarının sistemli belgelenebilmesine ağırlık verilmiştir. Rıhtım ve iskele gibi yapılaşmaya ait karmaşık kalıntılar

ile yarımadaanın dalgakırana benzeyen güney ucu da, en geç Hellenistik Dönemden itibaren burada yoğun liman faaliyetlerinin varlığına işaret etmektedir. Kazı çalışmalarında, öncelikle Firuzköy Yarımadası'nın merkezindeki "Küçük Liman" adlı alana ağırlık verilmiştir. Limanda, kıyı bölümünü sağlamlaştırmaya yönelik 15 metrelik uzun bir iskele bulunmaktadır. İskelelenin, kazılarda açığa çıkarılan bölümleri, inşa geleneği ve liman mimarisi hakkında bilgiler sunar. Buna göre, üç blok sırasından oluşan yapı; kırık taş, harç ve çeşitli buluntulardan oluşan homojen ve kompakt bir dolgu üzerinde yer alır. Bu alanda saptanan dikey, ahşap direkler buradaki dolgu malzemesinin önünde bir ahşap kaplama olabileceğini düşündürmektedir (Resim: 9-10). Bu durum, liman bölgelerindeki yapılarda Roma İmparatorluk Döneminden itibaren olağan hale gelen uygulamayla uyusmaktadır. Çeşitlilik içeren buluntu malzemesi, ticaret ve yerleşim izlerinin Neolitik Dönemden Osmanlı Dönemine dek uzandığına tanıklık etmekle birlikte, inşa ekonomisine dair birtakım çıkarımlara da izin vermektedir.

KAZI EVİ DEPO ÇALIŞMALARI

Arazide yürütülen kazı çalışmalarının sona ermesinin ardından, ortaya çıkarılan buluntular gruplara ayrılarak tasnifleri yapılmış ve ilgili depolara yerleştirilmiştir. Bu süreç sonrasında önceki kazı sezonlarında gerçekleştirilen belgeleme çalışmalarının devamlılığının sağlanması için yeni eserler üzerinde temizlik, fotoğraf çekimi ve kayıt işlemleri yürütülmüştür.

KAZI ALANININ İLERİ BELGELEME TEKNİKLERİ İLE BELGELENMESİ

Belgeleme çalışmaları kapsamında ilk olarak kazı alanının DJI Mavic Pro 2 drone ile hava fotoğrafları çekilmiştir.

Bathonea antik kentinde yapılan yersel lidar uygulamasında ilk aşamada istikşaf yapılmış ve uygulama alanına yönelik hazırlık yapılmıştır. Ardından Lidar çalışmasının koordinat sistemine göre tanımlanması ve oturumlar arasında kontrolün sağlanması için çalışma alanına kontrol noktaları tesis edilmiştir. Tesis edilen belli noktalara Türkiye Büyük Ölçekli Harita ve Harita Bilgileri Üretim Yönetmeliği'ne göre GNSS yöntemi kullanılarak koordinat sistemi tanımlanmıştır. Çalışmada Stonex S700A GPS ile UTM koordinat sistemi 3 derece ITRF 96 epok değerlerine göre alımlar yapılmıştır. Yersel Lidar saha çalışmasında Leica RTC360 lazer tarayıcısı kullanılarak 78 adet oturum yapılmış ve ofis ortamında nokta bulutu işlenerek koordinat sistemine tanımlı 3B model oluşturulmuştur. Elde edilen model üzerinden ortofoto ve kesitler alınarak mimari belgelemede kullanılmıştır.

Alanda yer alan kültür varlıklarına ilişkin rölöve çalışmaları için alanda yapılan konvansiyonel ölçüm tekniklerine ek olarak fotogrametrik yöntemler ve ileri belgeleme teknikleri ile elde edilmiş veriler kullanılmıştır (Resim: 11).

2021 YILI KAZI SEZONU LABORATUVAR ÇALIŞMALARI

Seramik Çalışmaları

8. Alan

8. alan içerisinde yer alan “*Bazilikal Yapı*” ve “*Martyrium*” olarak adlandırılan iki yapı içinde devam eden kazılarda çeşitli seramik grupları ile karşılaşmıştır. *Martyrium* yapısı olduğu sanılan yapıdaki 8/13M, 14M, 14 ve 16M açmalarında ve c.+11,60/+10,14 kodları arasında gerçekleşen kazılarda yoğunluklu olarak Bizans Dönemi seramikleri ve Geç Roma–Erken Bizans Dönemi mühürlü tuğlaları ile karşılaşmıştır. Bizans Dönemine ait seramikler arasında sırlı seramiklerin yanında yine bu döneme ait *amphora* ve az sayıda günlük kullanım kap parçası tespit edilmiştir .

Büyük “*Bazilikal Yapı*” içinde yer alan çalışmalar ise, yapının kuzeybatısı ve güneyinde yoğunlaşmış ve ele geçirilen seramik buluntular söz konusu alandan gelmiştir. 8/12 F, 12 E, 12 G, 13 E, 13 F, 13 G, 14 E, 14 F, 15 G ve 16 G açmalarında ve +7,80 / +3,93 kod aralığında devam etmiş çalışmalarda ele geçirilen seramik buluntular içinde gerek kap grupları gerekse de mimari elemanlar görülmektedir. Kiremitin yanı sıra künk ve damgalı/damgasız tuğlalar Geç Roma–Erken Bizans Dönemi’ni temsil etmektedir. Bunun dışında, *amphora*, *unguentarium*, kandil, mutfak kapları, pişirme kapları ve *pithos* parçaları buluntularının da Geç Roma–Erken Bizans Dönemine ait olduğu anlaşılmaktadır.

8/12 F/c plankaresinde ve c.+6,70/+5,50 kodunda ele geçirilen buluntular arasında yer alan bir *pithos* gövde parçası üzerinde hem bezeme hem de mühür olduğu görülmektedir. Mühür *pithos* kırık olduğu için eksiktir, ancak mevcut yazıdan “*Tanrım (...) yardım et!*” yazısı okunabilmektedir (Resim: 12). 8/12 F/c plankaresinde ve +6,06 kodunda ele geçirilen bir diğer *pithos* buluntusu ise *pithos* kapağıdır. Kapağın üzerinde dalgalı kazıma bezeme mevcuttur. Her iki *pithos* buluntusunun da M.S. 6.-7. yüzyıllara ait oldukları sanılmaktadır. 8/12 F/c plankaresi ve +6,06/+5,50 kodunda iki adet mühürlü *unguentarium* ele geçirilmiştir. Söz konusu *unguentarium*ların da M.S. 6.-7. yüzyıllara ait olduğu anlaşılmaktadır.

21. Alan

21/24-25 X açmasında yapılan kazı çalışmalarında yoğunluklu olarak tuğla ve kiremit parçaları ele geçirilmiştir. Az sayıda Osmanlı ve Bizans Dönemine çoğunlukla da Geç Roma–Erken Bizans Dönemine ait oldukları anlaşılmaktadır. Sözü edilen buluntular dışında Bizans Dönemine tarihlenen sırlı kap parçaları, Geç Roma–Erken Bizans ve Bizans Dönemine ait *amphora* parçaları ve Osmanlı Dönemine ait seramik buluntular da ortaya çıkmıştır

24. Alan

24/16 H, 17 I, 18 H, 18 I ve 19 H açmalarında ve +12,80 / +9,50 kod aralığında yapılan çalışmalarda oldukça az sayıda seramik buluntusu ile karşılaşmıştır. Buluntular arasında

Bizans Dönemi seramik grupları ve Geç Roma-Erken Bizans Dönemine ait mühürlü tuğla parçaları yer almaktadır.

2021 YILI KEMİK BULUNTULAR ÇALIŞMA RAPORU

Çalışmamızda, 2020 ve 2021 yıllarında yapılan kazılarda çeşitli hayvan türlerine ait ortaya çıkarılan 90 kemik kalıntısı incelenmiştir .

Kontekstin belirlenmesinin ardından buluntular ile ilgili arkeolojik ve anatomi bilgileri içeren yayımlar taranarak hangi hayvan türüne, hangi organ veya vücut kısmına ait oldukları belirlenip tarihlendirmeleri tespit edilecek şekilde bilgiler yorumlanmıştır. Genellikle sığır, koyun, domuz gibi kasaplık hayvan buluntuların yanında at gibi binek hayvanlarına ve köpeğe ait kalıntılar bulunmuştur. Yine gıda olarak tüketilmiş olması muhtemel kanatlı hayvanlara ait kemik buluntuları mevcuttur.

Ayrıca kaplumbağa ve kemirgenlere ait küçük kemik parçaları, balıkların omurga parçaları, yengeç gibi çeşitli kabuklu hayvan türlerine ait buluntular ile midye kabukları da incelemeye alınmıştır. Kasaplık hayvanlara ait kalıntılar o dönem bu hayvanlardan gıda elde etmek için insanlar tarafından küçük parçalara ayrılması, ayrıca köpek ve kedi gibi etçil hayvanların bu kasaplık hayvanlara ait kemik parçalarını gıda olarak tüketmesi sebebiyle buluntuların tanımlanmasında zorluklar oluşmuştur. Ayrıca bu kalıntılar organik materyal olduğu için kolaylıkla parçalanmış ve bozulmaya uğramış oldukları için de hayvan kalıntılarında iyi durumda ve formu daha net görülebilen buluntular seçilerek incelenmiştir. Kasaplık hayvanlara ait kalıntılardaki izler ayrıca yakın planda, dijital mikroskop altında resimleri çekilip kayıt altına alınmıştır. Çalışma sonunda, ilgili kasalara aktarılan buluntular, depolama sistemi içerisinde ilgili raf sırasına göre yerleştirilmiş ve çalışma tamamlanmıştır.

TEŞEKKÜR

2021 kazıları sırasında ayni ve teknik desteklerini gördüğümüz Avcılar Belediye Başkanı Sayın Turan Hançerli'ye, MARPORT firmasına, Bathonea Kazılarını Destekleme Derneğine çok teşekkür ederiz. Kazılarımıza bireysel katkıları nedeniyle Sayın Eyüp Yıldız, Erhan Bozan, Mehmet Aslan ve Ali Berker Bilir'e çok teşekkür ederiz. Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcisi olarak görev yapan Simge Güreş ve Oktay Çınar'a uyumlu çalışmaları ve desteklerinden dolayı teşekkür ederiz. Ayrıca kazılarımızda fedakârca görev yapan tüm öğrencilerimiz ile ekibimizin değerli bilim heyetine çok teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

Atik, Ş. Ve M. Özkılıç 2017 “Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) Kazılan Geç Antik Dönem Cam Buluntuları.” İstanbul Küçükçekmece Göl Havzası Kazıları – *Excavations Of Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea)*, Derleyen Şengül G. Aydıngün, 317–341. İstanbul: Arkeoloji Ve Sanat Yayınları.

Atik, Ş. 2018 “Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) Buluntuları Işığında Sosyal Yaşam Kurguları.” *Uluslararası Avcılar Sempozyumu/ International Symposium On Avcılar; Bütün Yollar Avcılardan Geçer/All Roads Pass Through Avcılar*, Derleyen Şengül Aydıngün, Yusuf Benli Ve Ayberk Enez, 229–242. İstanbul: Alev Yayınları, 2018.

Aydıngün, Ş. 2017, “Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea) Kazıları İlk Beş Yıllık Değerlendirme 2010–2015.” 38. *Kazı Sonuçları Toplantısı* 1(2017): 371–388.

Aydıngün, Ş. 2017 “Nehir – Göl – Deniz Birleşmesinde Bir Kazı Yeri (İlk Beş Yıllık Çalışma).” İstanbul Küçükçekmece Göl Havzası Kazıları – *Excavations Of Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea)*, Derleyen Şengül G. Aydıngün, 1–69. İstanbul: Arkeoloji Ve Sanat Yayınları.

Aydıngün, Ş. 2017 “Bathonea İsmi Üzerine Veriler Ve Yorumlar.” İstanbul Küçükçekmece Göl Havzası Kazıları – *Excavations Of Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea)*, Derleyen Şengül G. Aydıngün, 69–91. İstanbul: Arkeoloji Ve Sanat Yayınları.

Aydıngün, Ş. 2017 “İstanbul Tarih Öncesi Araştırmalarının 2007–2015 Yılları Arası Sonuçları.” 34. *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 1 (2017): 369–390.

Aydıngün, Ş. 2018 “Arkeolojik Verilerle Avcılar’ın Yüz Binlerce Yıl Öncesine Uzanan Geçmişi.” *Uluslararası Avcılar Sempozyumu/ International Symposium On Avcılar; Bütün Yollar Avcılardan Geçer/All Roads Pass Through Avcılar*, Derleyen Şengül Aydıngün, Yusuf Benli Ve Ayberk Enez, 262–313. Alev Yayınları.

Aydıngün, Ş. Ve H. Aydıngün 2020 “İstanbul Küçükçekmece Göl Havzası’nın Tarihöncesi (Paleolitik – Erken Tunç Çağları).” *Amisos* 5, 8 : 7–17.

Kara, Ü. 2016 “Küçükçekmece Göl Havzası Arkeolojik Kazılarında Yürütülen *Amphora* Çalışmaları.” *Tina Denizcilik Arkeolojisi Dergisi*: 50–63.

Kara, Ü. 2017 “Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) Kazıları’nda Ele geçirilen Dipintolu Lr2 Ve Damgalı Lr13 *Amphoraları*.” İstanbul Küçükçekmece Göl Havzası Kazıları – *Excavations Of Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea)*, Derleyen Şengül G. Aydıngün, 277–285. İstanbul: Arkeoloji Ve Sanat Yayınları, 2017.

Kara, Ü. 2020 “A Group Of One-Handled “Sardis Type” *Amphorae* From The Excavations At Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea ?).” *Mersin Üniversitesi Kilikia Arkeolojisini Araştırma Merkezi Bilimsel Süreli Yayını ‘Olba’* Xxviii, (2020): 421–438.

Kaya, D. 2017 “Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları Geç Antik Çağ *Unguentariumları* 2013.” İstanbul Küçükçekmece Göl Havzası Kazıları – *Excavations Of Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea)*, Derleyen Şengül G. Aydıngün, 239–258. İstanbul: Arkeoloji Ve Sanat Yayınları.

Resim 1: Bazilikal Planlı Yapı'nın *narteks* bölümünde tespit edilen su kanal sistemleri.

Resim 2: Bazilikal Planlı Yapı'da tespit edilen ağırşak.

Resim 3: Bazilikal Planlı Yapı'nın apsis bölümünde ortaya çıkartılan tuğla zemin döşemesi.

Resim 4: Martyron Yapısı'nda tespit edilen mimari bezemeli parçalar.

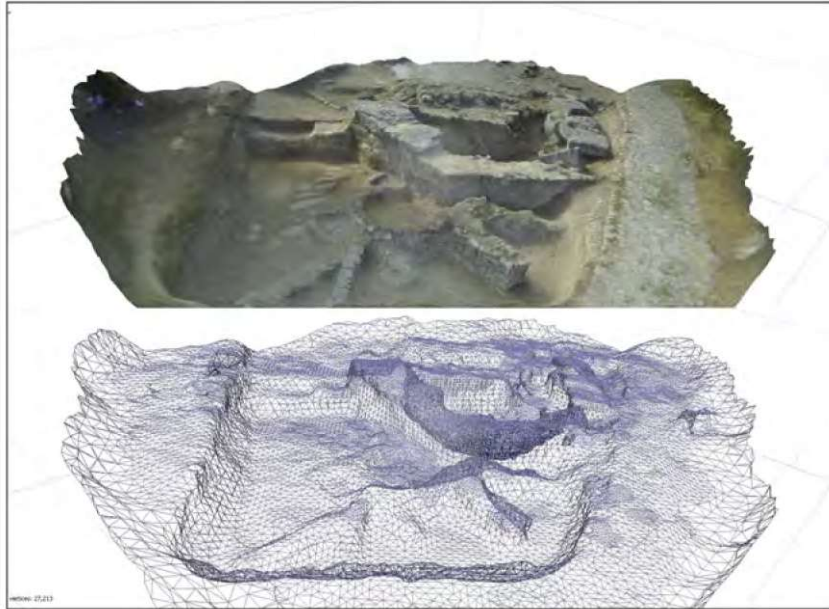
Resim 5: Martryon Yapısı'nda bir niş içerisinde bulunan bir mezar.

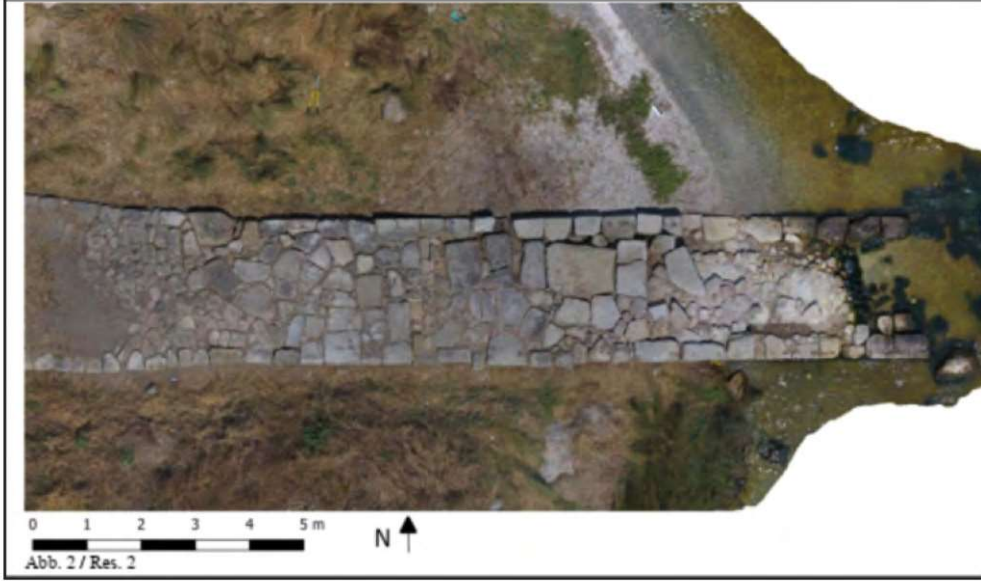
Resim 6: Apsisli Yapı'da ortaya çıkartılan bronz röliker haç parçası.

Resim 7: Apsisli Yapı'da ortaya çıkartılan güney doğu duvarı.

Resim 8: Apsisli Yapı'da yürütülen belgeleme (fotogeometri) çalışmaları.

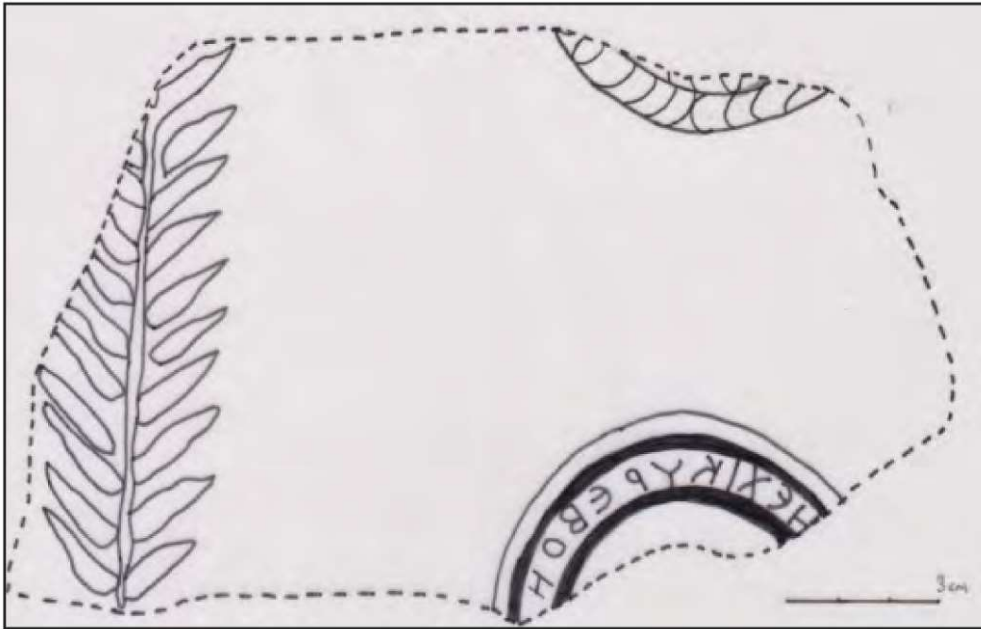
Resim 9: Küçük Liman bölgesinde yürütülen belgeleme (fotogeometri) çalışmaları.

Resim 10: Küçük Liman bölgesinde yürütülen kazı çalışmaları.

Resim 11: Kazı alanı genelinde yürütülen çekim çalışmaları.

Resim 12: Laboratuvar çalışmaları sırasında okunan bir *pithosa* ait gövde parçası.

